

Nr 133.

Ankom till riksdagens kansli den 14 maj 1918 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter jämte i ämnet väckta motioner. (3:e avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 23 april 1918 dagtecknad proposition, nr 339, vilken hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, har Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att på 1918 års tilläggsstat anvisa ett förslagsanslag av högst 3,000,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet angivna grunder användas till understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

Vidare har i en av herrar *E. Hage* och *A. Werner* inom andra kammaren väckt, till statsutskottet hänvisad motion, nr 49, föreslagits, att riksdagen måtte på tilläggsstat för år 1918 under sjätte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 8 millioner kronor att användas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som av 1917 års riksdag fastställdes för vid sistnämnda riksdag beviljade anslag av 4 millioner kronor till understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter.

Slutligen hava i två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren (nr 91) av herrar *E. Söderberg* och *Olof Olsson* och den andra inom andra kammaren (nr 131) av herrar *Joh. Nilsson* i Malmö och *E. Fast*, föreslagits, att riksdagen måtte besluta att på 1918 års tilläggsstat till Kungl. Maj:ts förfogande anvisa ett förslagsanslag av 20,000,000 kronor att användas i huvudsaklig överensstämmelse med i

Kungl. Maj:ts proposition nr 31 till 1917 års riksdag angivna grunder till understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter.

I fråga om de skäl, motionärerna till stöd för sina förslag anført, får utskottet hänvisa till motionerna.

Att på sätt vid sistlidet års riksdag ägde rum genom statssubvention åt vissa kommunala eller enskilda byggnadsföretag stimulera byggnadsproduktionen synes enligt utskottets mening vara ägnat att väcka allvarliga betänkligheter. Såsom riksdagen då uttalade, måste åtgärder av denna art betecknas, såsom extraordinära, av kristiden föranledda nödhjälpsåtgärder. Till departementschefens yttrande, att en varaktig förbättring av byggnads- och bostadsproduktionen icke lär kunna grundas på en statens understödsverksamhet av denna art utan att densamma måste baseras på väsentligt andra förutsättningar, vill utskottet alltså giva sin bestämda, principiella anslutning.

Utskottets
yttrande.

Inför de alldeles särskilda svårigheter bostadsfrågan för närvarande vållar ett stort antal kommuner torde emellertid kravet på ett förnyat statsunderstöd, åtminstone under innevarande år, få anses oavvisligt. Begränsat till det belopp, Kungl. Maj:t nu ifrågasätter, synes anslaget ock kunna betecknas såsom en kompletterings- och avvecklingsåtgärd under avvaktan på utnyttjande av de övriga möjligheter till bostadsbristens avhjälpande, som synas kunna ifrågakomma. I sistnämnda avseende finner utskottet i likhet med departementschefen den väckta frågan om industrins och arbetsgivarnas bidragsplikt böra med det snaraste göras till föremål för allvarligt övervägande. Härav följer, att utskottet icke funnit sig kunna förorda den ökning av anslaget till ifrågavarande ändamål, som av motionärerna ifrågasatts.

Vidkommande grunderna för erhållande av statsbidrag finner sig utskottet kunna ansluta sig till förslaget, att högsta byggnadsvärdet för understödsberättigade egnahemsbyggnader förhöjes från 10,000 kronor till 15,000 kronor samt likaledes till den förändring i villkoren för det kommunala bidraget, att detta utgår med ett belopp, minst motsvarande halva statsbidraget. Däremot finner utskottet anledning ej föreligga, att statens bidrag höjes från $\frac{2}{3}$ till $\frac{1}{4}$ av byggnadskostnaderna. En sådan förändring skulle nämligen innebära, att anslaget endast komme ett mindre antal bostadslägenheter till godo och inför den mängd av framställningar, som gjorts om delaktighet i det av fjolårets riksdag beslutade anslaget med ett understödsmaximum av $\frac{2}{3}$, synes en ökning av statens kostnadsandel i de understödda byggnadsföretagen ej vara erforderlig.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med avslag å herrar Hages och Werners, Söderbergs och Olssons samt Nilssons i Malmö och Fastas ovanberörda motioner, i vad desamma skilja sig från propositionen, på 1918 års tilläggsstat under sjätte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av högst 3,000,000 kronor att i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 23 april 1918 angivna grunder användas till understöd för uppförande av bostadshus med smålägenheter.

Stockholm den 14 maj 1918.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Närvarande: se under utlåtandet nr 131.

Reservationer:

av herrar *J. Nilsson* i Skottlandshus, *H. Andersson* i Skivarp, *J. Olofsson* i Digernäs, *C. Persson* i Stallerhult, *G. Odqvist*, *S. Bengtsson* i Norup och *W. Bäckström*, vilka yrkat avslag å såväl Kungl. Maj:ts proposition som i ämnet väckta motioner;

av herrar *S. H. Kvarnzélius* och *H. Lamm* mot viss del av motiveringen;

av herrar *C. I. Asplund*, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *A. J. Andersson* i Gävle, *J. A. Ingvarson*, *C. R. Jansson* i Falun, *K. A. W. Björck* och *J. Nilsson* i Malmö.